

Warszawa, 31.05.2007 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-554323-IX-903/07/TOb

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Janusz KACZMAREK

Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Szanowny Panie Ministrze

Po zapoznaniu się z treścią artykułu prasowego „Wyrzucony z HIV”, który ukazał się na łamach Gazety Wyborczej („Duży Format” z dnia 5 marca 2007) podjąłem postępowanie wyjaśniające, w celu zbadania opisanego tam stanu faktycznego i prawnego. W związku z powyższym uznałem za stosowne wystąpienie do Krajowego Centrum ds. AIDS w celu uzyskania odpowiedzi na następujące pytania :

1. Czy z medycznego punktu widzenia nosicielstwo wirusa HIV, względnie zespół nabytego upośledzenia odporności AIDS, czynią badanego funkcjonariusza Policji całkowicie niezdolnym do służby (na każdym stanowisku) ?
2. Czy w takiej sytuacji nie byłoby wystarczające przeniesienie policjanta na inne stanowisko służbowe, chcąc wyeliminować ryzyko zakażenia innych osób

W udzielonej odpowiedzi Dyrektor Krajowego Centrum ds. AIDS podniosła, iż „(...) zarówno nosicielstwo wirusa HIV, jak też zespół nabytego upośledzenia odporności (AIDS), które bez względu na stan zdrowia badanego, powodują automatyczne stwierdzenie jego całkowitej niezdolności do służby, należy uznać za pozbawione podstaw medycznych, a tym samym dyskryminujące osoby zakażone wirusem HIV i chore na AIDS (...)” • Odpowiedzi zbliżonej treści udzielił także Konsultant Krajowy w dziedzinie chorób zakaźnych wskazując, „że o dopuszczeniu do pracy decyduje lekarz zakładowy - specjalista medycyny pracy. Decyzja jest indywidualna i powinna wynikać zarówno z oceny stanu zdrowia, jak i znajomości zakresu czynności związanych z danym stanowiskiem”.

Zgodnie z treścią § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lipca 1991 r. w sprawie właściwości i trybu postępowania komisji lekarskich podległych Ministrowi

Spraw Wewnętrznych (Dz.U. Nr 79, poz. 349 ze zm.) „orzeczenie o stanie zdrowia i stopniu zdolności do służby komisje lekarskie wydają na podstawie wykazu chorób i ułomności, stanowiącego załącznik nr 2, (...)” Stosownie do treści § 57 pkt 4 i 5 nosicielstwo wirusa HIV albo zespół nabytego upośledzenia odporności (AIDS) są równoznaczne z zaliczeniem do kategorii N ub D.¹

Stosunki służbowe służb mundurowych nie są stosunkami pracy, lecz mają charakter stosunków administracyjno-prawnych, powstających w drodze powołania, w związku z dobrowolnym zgłoszeniem się do służby. Kandydat do publicznej służby mundurowej od momentu powołania poddać się musi regułom pełnienia służby, nacechowanej istnieniem specjalnych uprawnień, ale też szczególnych obowiązków. Przykładowo, wśród szczególnych warunków uzasadniających korzystniejsze zasady nabywania przez funkcjonariuszy służb mundurowych uprawnień emerytalno-rentowych oraz ustalania ich rozmiaru wymienić można m.in.: pełną dyspozycyjność i zależność od władzy służbowej, wykonywanie zadań w nielimitowanym czasie pracy i trudnych warunkach, związanych nierzadko z bezpośrednim narażeniem życia i zdrowia (np. w czasie udziału w obronie kraju lub ochronie bezpieczeństwa obywateli), wysoką sprawność fizyczną i psychiczną wymaganą w całym okresie jej pełnienia, niewielkie możliwości wykonywania dodatkowej pracy i posiadania innych źródeł utrzymania, ograniczone prawo udziału w życiu politycznym i zrzeszania się. Powyższe uwagi zachowują aktualność i w analizowanej sprawie. Wskazaną specyfikę pracy w służbach mundurowych należy uznać za przesłankę uzasadniającą dopuszczalność wprowadzania z jednej strony wyższych wymagań personalnych, kwalifikacyjnych czy charakterologicznych wobec kandydatów do służby, z drugiej zaś - odmiennego i bardziej rygorystycznego niż w przypadku pozostałych profesji ukształtowania zasad utraty statusu pracowniczego. Nosicielstwo wirusa HIV albo zespół nabytego upośledzenia odporności (AIDS) niewątpliwie uzać należy za niepożądane w przypadku stanowisk związanych z możliwością narażenia innej osoby na zakażenie (np. pion patrolowo-interwencyjny Policji). Pozostaje jednak wiele stanowisk; na których funkcjonariusz może pełnić służbę. O tym czy funkcjonariusz może pełnić służbę na danym stanowisku powinna - moim zdaniem - zdecydować komisja lekarska, przy czym decyzja o przydatności do służby musi być poprzedzona oceną stanu zdrowia danego funkcjonariusza oraz znajomością zakresu czynności związanych ze stanowiskiem, na którym do tej pory pełnił służbę.

Reasumując pragnę zauważyć, iż w/w przepisy, w zakresie w jakim nosicielstwo wirusa HIV, jak też zespół nabytego upośledzenia odporności AIDS (które bez względu na stan zdrowia badanego), powodują automatyczne stwierdzenie jego całkowitej niezdolności do służby, należy uznać za niezgodne z art. 32 i art. 60 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U z 2001 r. Nr 14, poz. 147) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości podjęcia inicjatywy ustawodawczej w celu zmiany przedmiotowych norm prawnych.

Będę wdzięczny Panu Ministrowi za poinformowanie o zajęтым stanowisku odnośnie do przedstawionego problemu. Jednocześnie z uwagi na sytuację prawną konkretnego obywatela zwracam się do Pana z uprzejmą prośbą o potraktowanie sprawy, w miarę możliwości jako pilnej.

Załącznik 2

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich